

Tizenkilencedik fejezet, melyben Esti álmáról beszél

(Kosztolányi Dezső Esti Kornél c.-ciklusának
története után szabadon)

- Nagyon furcsa álmom volt az éjjel - szólt Esti,
miután rágyújtott egy aranyvégű cigarettára. -
Elmesélem, ha akarod.

*

Azzal kezdődött az egész, hogy az ágyamban feküdtem. A zakómat este a székre terítettem, bennehagytam a zsebórámat. Kíváncsi voltam, vajon mennyi lehet az idő, egy kellemes nyújtózás után nehézkesen, de felültem, s benyúltam a zakóm belső zsebébe. Tizenegy múlt tíz perccel - állapítottam meg. Ez azt jelenti, hogy körülbelül tíz órát aludtam. Ennek ellenére fáradt voltam és zúgott a fejem. Felálltam és kimentem a konyhába, hogy igyak egy pohár vizet. Nagyon jól esett. Valahogy úgy éreztem magam egy kissé, mintha másnapos volnék, de tudtam, hogy ez kizárt dolog, hiszen nem voltam tegnap sehol sem, itthon írogattam azt a novellát, amit már vagy egy hónapja nem tudok bejejezni. Leültem a hokedlire és figyelni kezdtem magamat. Néha visszafojtottam a levegőt, aztán egymás után vettem vagy négy mély lélegzetet, így vizsgálva, milyen reakciókat váltanak ki ezek szervezetemből. Nem történt semmi változás. Ugyanolyan rossz volt a fejem, mint előtte. Nem fájtt éppenséggel, csak zúgolódott. Megkentem egy darab kenyeret vajjal és nekiláttam "megreggelizni".

Te tudod, hogy ahol lakom, az egy olyan része a városnak, amelyben különösebben semmit sem lehet

észlelni abból, ami a belvárosban történik, mondhatni elszigetelten élek, bár ez elég rossz megfogalmazás. Annyira vagyok én itt elszigetelve, mint amennyire a disznó van elszigetelve az ólja deszkafalai között a gazdaságban. Tudom, hogy mi folyik körülöttem, csak éppenséggel nem látom - nevetett, és elnyomta a cigarettát, majd gyorsan egy másikra gyújtott. - Bár ha belegondolok, a disznó mégis csak többet észlel nálam, sőt. Ha kitör valami rettenetes botrány az utcán két sarokkal a lakásomtól, én abból az ég adta világon semmit sem veszek észre. Lehet bármily nagy csetepaté, én nyugodtan teszek-veszek a szobámban, süketen és vakon. Így történt ez az álmomban is.

Ott hagytam abba, hogy a konyhában ültem és ettem. Egyszerre valami szokatlan és teljességgel ismeretlen hang szűrődött be az utcáról a lakásba. Az ablakhoz siettem kíváncsian és kinéztem. Egy új locsolókocsit próbáltak éppen odakint. Nem láttam eddig ahhoz hasonlót soha, de még csak távol olyat sem. Nagy acéltartály tespedt a hátulján és nagyon buta formájú volt az eleje. Egészen más hangja volt a motorjának is, mint az általam idáig látott és halott gépezeteknek. Narancssárga festése elég nevetségessé tette ezt a monstrumot, ráadásul a mellette sétáló munkások is ilyen "narancsruhában" voltak öltözve. Olyannak hatott ez az egész jelenet, mint valami ostoba cirkuszi mutatvány, holmi amatőr társulat előadásában. Mindenesetre azt igen érdekesnek találtam, hogy ilyen járműveket is alkalmaznak már Pesten. Visszasiettem a konyhába, gyorsan befaltam a maradék kenyereket, aztán a ruháimat felkapkodtam magamra, s lefelé indultam a lakásból, hogy megnézzem közelebbről ezt a "vándorcirkuszt".

A lépcsőház aajtájának nyikorgását már a lépcsőn lefelé haladva hallottam s pillanatok múlva megláttam a fiatalembert velem szemben, aki az imént jött be rajta. Gyors léptekkel, duplázva a lépcsőfokokat haladt felém. A ruha, amit viselt annyira szokatlan volt, hogy meglepetten bámultam rá. Kék kockás ing és fehér rövidnadrág volt rajta, a cipőjéhez hasonlót még a legújabb divatlapokban sem láttam sosem. Egyáltalán nem hatott elegánsnak. A haján fénylő, kenőcsszerű anyag éktelenkedett, biztosan ezzel állította azt az égnek. Megrémültem tőle, ám nem akartam, hogy ezt észrevegye rajtam. Elindultam vele szemben és amikor elértük egymást, ráköszöntem, gondoltam, biztosan a kiadó lakást keresi, talán nemsokára még szomszédok is leszünk.

- Adjon Isten!.

Nem szólt semmit, csak furcsán nézett rám, aztán szaladt tovább. Nem vettem zokon, hogy nem viszonzta a köszönésem, elképzelhető, hogy nem is volt értett magyarul. Amikor kiléptem az aajtón, megdöbbenve tapasztaltam a látottakat. Az utca egy cseppet sem hasonlított arra, amelyiken tegnap kora este sétáltam haza. Minden lámpa, minden épület, de még az út is teljesen máshogy festett, ráadásul halomban állt rajta a mindenféle színes szemét. A locsolókocsi felé tekintettem, de az épp akkor fordult be az Eötvös utcába. Csak a farát láttam, ahogyan eltűnik, de a hangját még bőven hallani lehetett. Utánaindultam. Eleinte senki sem jött velem szembe, de aztán elérve a kereszteződést, többeket is láttam távolabb haladva. Mindenkin olyasféle ruha volt, mint azon a furcsa fiatalembere. Egyre erősebben kezdtem hallani azt a sikító zajt, amit már a

lépcsőházból kilépve is hallani véltem. Az csak erősödött és erősödött. Közben, amíg mentem előre, mindenütt új reklámplakátokat láttam a falakon, de csak úgy, minden további nélkül igénytelenül odaragasztgatva. Futuresztikus autókat, meg idegen bankokat hirdettek a szövegek, mind színes volt és minden modernséget meghaladva a legmodernebb, amit valaha láttam. Szinte az összes felirat között volt legalább egy mondatnyi angol szöveg. Olyasmit képzelj el, mint "*The best car of the year*", vagy "*just listen*", szóval semmi bonyolult, vagy érdekes, csak ennyi. A többi szöveget magyarul írták fel. Egyszerű sablon reklámok, de valahogy ömlengősen és közönségesen. Elkezdtem játszani a gondolattal, hogy ez az egész helyzet olyan, mintha egyszerre vissza is, meg előre is léptem volna legalább száz évet. Mocsok és vernei látomásvilág egy időben. Amikor ezen morfondíroztam, egyszer csak egy eszeveszettül rohanó alakra lettem figyelmes, tőlem nagyjából kétszáz méterre. Úgy loholt, mint akit üldöz valami véreskezű rablógyilkos, vagy éppen úgy, mintha ő volna az. Egyre közelebb és közelebb ért. Mikor már csak ötven méter választott el minket, akkor ismertem csak meg. Sárkány volt. Már kiabálta is a nevem:

- Kornél! Esti! Kornééél!

Ahogy elért, majdnem felborított, a vállamba kapaszkodott egyik karjával, a másikkal a térdére támasztotta magát, hogy el ne dőljön és lihegett, mint valami görög marthon-futó a célba érvén. Az arcán téboly volt, örült eszeveszettség. Az idegosztályon láttam ilyet tavaly egy fiatal asszony arcán, aki azt képzelte magáról, hogy ő a kiválasztott, s csak ő tudja, hogy a világot egy fénygömb tartja rabságban a

karjaival, amiről mi azt képzeljük, hogy a Nap. Sárkányt még sosem láttam ilyennek. Igaz, nála szegényebb és szerencsétlenebb embert nem ismerek, ő a világ leghányadtatottabb sorsú költője, ám most az volt az érzésem, hogy van olyan nyavajája is, amiről én eddig nem tudtam. Az egyébként is feslett zakója csupa folt volt, nadrágja pedig szakadt és mocskos. Amikor elég levegőt gyűjtött ahhoz, hogy megszólaljon, felnézett rám egy hirtelen mozdulattal és krákolva hadarni kezdett:

- Esti! Végünk van, menekülj! Ne is menekülj, gyere velem! Otthon a párnám alatt van egy revolver két tölténnyel. Az egyik golyót neked adom, nekem kell a másik. kkkrrhhh...krhh

- Mi bajod, mi lelt? -kérdeztem tőle ámulva.

- Végünk. Érted? Végünk!

Nem értettem, mit akar ezzel. Azt én is látom, hogy történt valami, de hogy miért akar öngyilkos lenni és főként engem miért akar rávenni ugyanarra, azt végképpen nem értettem.

- Na jó, most gyere, leülünk ide a padra, ni, és szépen elmondod, hogy mi az isten bajod van, mert semmit sem értek! -és ezzel karonfogtam, s a mellettünk lévő összefirkált, koszos padhoz vezettem. Ő levetődött a lécekre, azok úgy ropogtak, hogy azt hittem, kettétörök alattunk. Vagy egy percig ültünk így. Aztán újra megpróbálkoztam a dologgal:

- Sárkány, az istenért, elmondanád végre, mi ez az egész téboly?! Megint elhagyott az asszony, vagy ebből az albréletből is kitétek a szűrödet?

Vett egy mély lélegzetet és végre beszélni kezdett.

- Kornél! -kezdte megrendítően komolyan- Olyan dolgok történtek itt, hogy azt el sem tudom mondani.

- Na, azért csak próbáld meg! -förmedtem rá.

- Elmondom az elejétől, amennyire lehet -s egy nagy lélegzetvétel után folyatta.

- Ma reggel arra ébredtem, hogy az utcáról szörnyű ordítás, dudálás, meg mindenféle rikítás hallatszik. Odarohantam az ablakhoz, azt hittem, kitört a háború. De nem. Talán rosszabb. Sőt, rosszabb. Ha legalább a háború tört volna ki, azt túl lehetne élni valahogyan. De azt, hogy az egész világ eltűnt és egy másik foglalta el a helyét, azt nem.

- Miről beszélsz? -kérdeztem ijedten és eszembe jutott, hogy erre gondoltam az előbb én is.

- Olyan felfordulást láttam odalent, amelyet te el sem tudsz képzelni. Rettenetes autók robogtak százával, emberek futkároztak ezrével, mint a hangyák. A sebességük leírhatatlan volt. Amerre néztem, mindenütt óriási plakátok, rettenetes magas üvegépületek álltak és füst, és szenny. Ki akartam rohanni a lakásból. Az ajtóm előtt egy férfi állt és hihetetlen szavakkal, gorombán ordította, hogy ki vagyok, meg valami csövet is emlegetett és hogy rohadt vagyok és takarodjak, már rendőrt is hivatott. Én ilyedten magyaráztam a nevemet, meg amit ilyenkor szokás, hogy nem tudom miről beszél, erre egy hatalmas pofont kaptam tőle, mire úgy, ahogy van, a nyitott ajtót otthagya rohanni kezdtem. Az utcára kiérve azt hittem, megőrülök. Hangzavar és torokszorító füst volt mindenütt, az emberek elképzelhetetlen ruhákban rohángáltak ide-oda, nem tudtam, nők-e, vagy férfiak, talán egyik sem. Halálra rémülve futottam tovább. Azok az autók meg úgy néztek ki, mint, . . .mint, ...én nem is tudom, hogyan. És

koldusokat is láttam nagy szakállal, talán ők voltak az egyetlen ismerős életforma. Alig találtam ide. Hozzád jöttem, Kornél! Meg akartam nézni Szalkát, meg Fenneit is, de nem találtam oda hozzájuk. Üldöznek, érted? A fél város engem üldöz!

Megdöbenten hallgattam Sárkányt és egyre kevésbé éreztem, hogy megőrült. Nehezen hittem el a szavait, hiszen amit mondott, az még Blake-et is alaposan elgondolkodtatta volna, ám amiket én is láttam, attól nem állt túl messze a története.

- Az egész világ megőrült. Ehhez képest, ha Gulácsy na-conxypan-ja volna a valóság, akkor semmi baj nem lenne. Én ezt nem bírom, öngyilkos leszek. Nem értem, mi folyik itt, de nem is akarom tudni, eleget láttam.

- Ezt azért én is megnézem magamnak. -szóltam közbe.

- Ne, Esti, meg ne próbálj kimenni az Eötvös utcából! Azon túl ott van a pokol.

- Ha nem láthatom, akkor nem tudok mit szólni. Csak-csak lehet tenni valamit.

Egy öreg bajszos úr sétált el mellettünk, szánakozva tekintett ránk és egy szürke papírpénzt hajított le közénk a padra. Megrökönyödve és felháborodva szóltam utána:

- Elnézést jóember! Nem vagyunk koldusok, vigye innen ezt a pénzt!

Hátranézett, s csak halkán ennyit szólt:

- Tudom én. Tudom én.

- Hagyd csak -nyögött fel Sárkány- ezt csinálják, ha leülsz valahová. Van, aki kiabál is mindenféle ocsmányságot.

Kezembe vettem a pénzt, hogy megnézzem. Már nem is csodálkoztam azon, hogy miféle színét váltogató csík szeli át a bankót, úgysem értettem volna meg. Mátyás király volt rajta igen szépen megmintázva. A felirat szerint pedig nem volt ez más, mint ezer forint.

- Akkor tehát a múltban vagyunk, ha ez itt forint -fordultam Sárkányhoz.- Csak azt nem értem, hogy miképpen lehet ezer. Ilyen rossz pénz az nem volt.

- Ezen ne gondolkodj! Semmi értelme. Itt semminek sincs semmi értelme -és kezébe temette arcát.

*

Esti elnevette magát, s nevetés közben a zsebében kezdett kutatni. Vállatvonva nyugtázta, hogy elfogyott a cigarettája.

- Kérsz egy szálát? - kérdeztem tőle.

- Nem, köszönöm szépen! Tudod, min nevettek? Képzeld, amikor az álomban már majdnem fény derült a rejtélyre, hogy hol is vagyunk, a múltban, vagy a jövőben, hát képzeld, megszólalt a telefonom és felkeltem. És a vicc az egészben az, hogy te hívtál! - és újra hangos nevetésben tört ki, s ezúttal már én is.

- Kérlek, ilyen álomtörő barát vagy te. -s kacagva megveregette a vállam. - Gondolj csak bele abba, milyen jó, hogy az ember a legszörnyűbb dolgokat csak az álmaiban éli meg! Nem igaz?
